

Viikin Latokartanon puukerrostalokortteli
Kuva: Metsä Group

Onko puun sertifiointi kilpailuetu?

Euroopan komission säädösten mukaan rakennustuotteista tulee esittää ympäristöinformaatiota. Koko EU:n kattavat standardit kestäviin ja ekologisiin ratkaisuihin perustuvasta rakentamisesta ja sen osoittamisesta on julkaistu 2010 luvun alkupuolella. Esimerkiksi ympäristöselosteiden tarkoituksena on yhtenäistää laskennan periaatteita.

TEKSTI JA KUVAT:
HENRIK HERÄJÄRVI &
TARMO RÄTY
Metsäntutkimuslaitos

kia muitakin raaka-aineita. Esimerkiksi kaivannaisteollisuus kohtaa suurimmat ympäristö- ja sosiaaliset ongelmansa nimenomaan alhaisen tulotason maissa ja tropiikissa, joissa lait ja niiden valvonta toteutuvat puutteellisesti.

Sertifointi on kaupan tae puutuotteilla

Suomalainen puutuoteteollisuus jalostaa pääosin kotimaista puuta. Rakentamiseen käytettävästä puutavarasta arviolta yli 90 prosenttia on kotimaista alkuperää. Suomessa raaka-aineen tuotanto- ja jalostusketjun kestävyys tunnetaan puun itämishetkestä asti; käytännössä PEFC sertifointi on jo osa metsänhoitoa. Puutuoteteollisuutemme päämarkkina-alueilla kuluttajat ja erityisesti yritysasiakkaat tiedostavat hyvin puun alkuperän merkityksen ekologisen ja sosiaalisen kestävyuden indikaattorina. Sertifioimaton puutuote jää myymättä.

Pohjois-Amerikassa käynnistettiin 1990-luvun alussa paitsi puun myös muiden raaka-aineiden sertifointiin tähtääviä ohjelmia. Tiedossa oli, että kaivannaisteollisuuteen liittyi ongelmia, jotka kohdentuivat erityisesti ekologisesti herkille, köyhille ja harvaan asutuille alueille. Monien käänteiden jälkeen vuonna 2006 julkaistussa MCEP-hankkeen (Mining Certification Evaluation Project 2006) loppuraportissa todetaan luodun edellytykset kaivannaisraaka-aineiden sertifioinnille. Tuloksena on käynnistetty ainakin alan koulutusta. Varsinaisen sertifioinnin toimivuudesta kiistellään edelleen.

Myös Euroopassa vallitsee tilanne, jossa asiakkaat vaativat rakennuksiin käytetyltä puulta alkuperäsertifikaatin, mutta eivät juuri osoita kiinnostusta teräksen, alumiinin tai kuparin tuotannon kestävyttä kohtaan. Taustalla ovat kaivannaisteollisuuden pitkät ja hankalasti jäljitettävät tuotantoketjut. Pilarit,

Rationaalisesti ajattelevan kuluttajan suhtautuminen kestävän kehityksen periaatteilla tuotettuihin hyödykkeisiin on positiivinen, ja ylemmän tulotason maissa tällaisista hyödykkeistä ollaan tavallisesti valmiita myös maksamaan. Puuraaka-aineen alkuperäsertifikaatit ovat tästä hyvä esimerkki. Entäpä jos tuote rakentuu eri materiaaleista, kuten yleensä on tilanne vaikkapa talojen kohdalla?

Suurimmat ongelmat ovat alhaisen tulotason maissa

Materiaalin tai tuotteen ympäristöystävällisyydestä tai hankinta- ja valmistusketjun sosiaalisesta vastuullisuudesta viestitään sertifikaateilla. Kun metsän-

hoidon sertifointimenetelmiä kehitettiin runsaat 20 vuotta sitten, oli ensisijaisena tavoitteena trooppisen puun käytön saattaminen ekologisesti ja sosiaalisesti kestäväälle pohjalle. Metsäsertifointi ei ole pystynyt vastaamaan tähän haasteeseen. Vaikka sertifioidun metsän pinta-ala kasvaa tasaisesti, se tapahtuu pääasiassa kehittyneissä maissa. Tropiikissa kasvanut puu liitetään edelleen metsien häviämiseen, biologisen monimuotoisuuden köyhtymiseen, korrup-tioon ja alkuperäiskansojen oikeuksien polkemiseen. Nyrkkisääntö on, että mitä lähempää alhaisen tulotason alueita puu kaadetaan, sitä pienempi painoarvo on luonnontilaisten metsien säilyttämisellä tai kestävän metsänhoidon periaatteilla. Sama ongelma koskee puun lisäksi kaik-

Materiaaleja yhdistelmällä voidaan rakennuksen ulkonäköä saada houkuttelevammaksi. Puun käyttö verhouksmateriaalina betonirakennuksen alakerroksissa viestii arkkitehdinkin ymmärrystä siitä, että puu muodostaa paljasta betonia miellyttävämmän ja houkuttelevamman pinnan. Näin kauppa tai toimisto voi saada muutaman lisäasiakkaan rakennuksen vieressä kulkijoista. Rakennuksen ekologisuutta näin vähäinen puunkäyttö ei juuri kasvata. Kuva: Henrik Heräjärvi

palkit ja levyt ostetaan valimoilta, jotka ostavat raaka-aineensa suurilta malmia jalostavilta tehtailta. Malmi taas ostetaan maailmanmarkkinoilta, jotka toimivat markkinavoimien eivätkä sertifikaattien mukaan. Esimerkiksi rautamalmista 80 % louhitaan Kiinasta, Australiasta, Brasiliasta, Intiasta ja Venäjältä. Onko näissä maissa malmintuotanto organisoitu yhtä kestävällä tavalla kuin vaikkapa Ruotsissa, jonka kuulut rautakaivokset tuottavat noin prosentin maailman rautamalmista?

Metsäsertifointi palvelee lähinnä puun ostajia ja ensivaiheen jalostajia. Puutuotteen ostaja näkee tuotesertifikaatin, joka takaa sen, että raaka-aineena

käytetty puu tulee kyseisen sertifikaatin (Suomessa PEFC tai FSC) sääntöjen mukaan hoidetusta metsästä. Molemmat sertifikaatit sallivat, että osa raaka-ainesta tulee muista "hyväksyttävistä" lähteistä, esimerkiksi toisella sertifikaatilla varustetuista metsistä. Tuotesertifointi etenee hyvää vauhtia. Kansainvälisesti yli 10 000 yritystä on hankkinut PEFC sertifikaatin, Suomessa noin 200. Siinä missä vientimarkkinoilla sertifointi on ollut eilinehto, viime vuosina myös kotimaiset puutavaran tukkurit ja vähittäismyyjät ovat hankkineet tuotesertifikaatin käyttöoikeuksia.

Suomalaisen puun kestävä ja ekologinen alkuperä on kunnossa, ja

se voidaan osoittaa. Missä on se rakennustuotteita välittävä jälleenmyyjä, joka ensimmäisenä vaatii toimittamiltaan betoni-, teräs- tai alumiinituotteilta ekologisen ja sosiaalisen kestävyden läpinäkyvää osoittamista? Ilmeisesti vasta kaiken rakentamisen kattavien kestävä kehityksen standardien soveltaminen, erityisesti ympäristöselosteiden käyttöönotto, tuo kaikki rakennusmateriaalit samalle viivalle. Puun kasvattajien ja käyttäjien on valmistauduttava tähän.

Siihen asti ollaan tilanteessa, jossa puu on edelleen ainoa läpinäkyvästi alkuperäsertifioitu, teollisesti hyödynnettävä rakentamisen raaka-aine. 📌

**Tutustu uudistettuihin
kotisivuihimme!
www.metoyrittajat.fi**